

FAMILIE-/ARVERET – VINTEREKSAMEN 2009/10

Opgave 1

Hella, der er enke, bliver gift med Mads i 2003. Ægteparret har formuefællesskab. I 2005 fødes fællesbarnet Smilla. Da Smilla er 1 år, bliver Hella ansat som sælger i et tøjfirma. Hella skal køre en del rundt til butikker over hele landet, hvorfor Mads overlader hende sin Fiat Punto indtil videre.

Mads er af og til væk om aftenen, da han sammen med sin kollega, Bente, spiller roulette på Casino. Til Hella siger han, at han har overarbejde.

I 2008 får Hella brug for at få en bil med mere plads til tøj i bagagerummet. Hun vil gerne anvende sin optjente bonus på 100.000 kr. til køb af en anden bil, hvis Mads giver Puntoen, der vurderes til 50.000 kr., i bytte. Mads går med dertil. Begges navne står på de papirer, som udfærdiges i forbindelse med købet af en brugt stationcar til 150.000 kr.

I begyndelsen af maj 2009 får Hella af en veninde fortalt, at Mads har haft et seksuelt forhold til Bente. På Hellas spørgsmål herom indrømmer Mads affæren, som stod på det første år efter Smillas fødsel, og indtil Bente blev gift i 2006. Han undskylder sig med, at Hella havde en fødselsdepression, og at Hella og Mads ikke havde været seksuelt sammen det første halve år, efter at Smilla var blevet født. Hella henvender sig til en advokat for at høre, om hun kan blive skilt straks på grund af Mads' seksuelle forhold til Bente. Hvad skal advokaten svare?

Hella beslutter sig for at forsøge at redde sit ægteskab, og hun aftaler med Mads, at de tager på kroferie sammen i slutningen af maj. De bestiller et kroophold med gourmetmiddag til 4.000 kr. i begges navne. Under parrets middag på kroen fortæller Mads, at han dagen før har fået stjålet sin pung med 3.000 kr. i kontanter. Hella får ondt af ham og siger, at hun vil give ham kroopholdet som en gave.

I juni 2009 finder Hella ud af, at Mads har hævet hendes opsparing på 60.000 kr. i banken og tabt det hele i spil. Nu er hendes tålmodighed brugt op, og Hella og Mads bliver separeret ved bevilling den 6. juli 2009. Boet gøres op samme dag.

Hella har anvendt en forsørgertabserstatning på 260.000 kr., som hun har fået udbetalt i anledning af sin tidligere ægtefælles død i 2002, til køb af aktier. Da hun blev gift

med Mads, var aktierne 300.000 kr. værd, men den 6. juli 2009 er værdien faldet til 200.000 kr.

Stationscaren, som Hella fortsat benytter til kørsel i sit arbejde, er 120.000 kr. værd. Af øvrige værdier har Hella aktiver for 34.000 kr., og Mads har aktiver for 10.000 kr. Regningen for kroferien på 4.000 kr. er ikke betalt. Hvordan skal boet kvantitativt opgøres, og parrets eventuelle mellemværender afregnes, når begge ønsker mest muligt?

Både Mads og Hella ønsker at udtage stationscaren på skiftet. Hvordan løses denne tvist?

Løsningsvejledning til opgave 1

Spørgsmålet om skilsmisse

Selv om Hella overholder 6 måneders fristen i ÆL § 33, stk. 3, skal anmodning om skilsmisse på grund af utroskab være indgivet inden 2 år efter, at handlingen er foretaget, jf. ÆL § 33, stk. 3. Da Mads' forhold til Bente er ophørt for mere end 2 år siden, kan Hella ikke anmode om skilsmisse i medfør af ÆL § 33.

Familieret 2009 s. 75.

Stationcar

Mads ejer Fiat Puntoen, som han indtil videre har overladt, dvs. lånt til Hella. Ved køb af stationcaren indskyder han Puntoen til en værdi af 50.000 kr., og Hella betaler 100.000 kr. Begge kommer til at stå som formelle ejere. Der er intet oplyst om, at de har aftalt et andet ejerforhold end det, der følger af de indskudte midler. Derfor må stationcaren være i sameje i forholdet 1:2, således at Mads' ideelle andel er 1/3 af 120.000 kr. = 40.000 kr., og Hella's ideelle andel er 2/3 af 120.000 kr. = 80.000 kr.

Familieret 2009 s. 131.

Mads' tab i spil

Mads har anvendt 60.000 kr., som tilhører Hella. Hun kan gøre krav på at få dette beløb erstattet, jf. RVL § 16, stk. 1, og princippet i DL 6-17-5. I boopgørelsen er kravet på 60.000 kr. et passiv hos Mads og et aktiv hos Hella.

Mads har ved at pådrage et erstatningskrav og spille pengene væk på uforvarlig måde i væsentlig grad formindsket sin bodel, jf. RVL § 23, stk. 1, og Hella kan gøre et vederlagskrav gældende under skiftet, jf. RVL § 24.

Familieret 2009 s. 186-188, 216, 275-276.

Hellas forsørgertabserstatning

Beløbet på 260.000 kr. fra forsørgertabserstatningen, som Hella har fået udbetalt ved sin tidligere ægtefælles død, kan udtages forlods, i det omfang beløbet ikke må antages at være forbrugt, jf. EAL § 18, stk. 2. Aktiebeholdningen er på skæringstidspunktet 200.000 kr. værd, og de 60.000 kr. anses som forbrugt. Hella kan derfor udtage 200.000 kr. forlods.

Familieret 2009 s. 316-317 med note 17.

Regning for kroferie

Gælden til kroen skal i boopgørelsen placeres som et passiv hos den ægtefælle, der i det indbyrdes forhold endeligt skal bære udgiften. Hæftelsen udadtil har betydning for den endelige afregning mellem ægtefællerne, jf. FSKL § 65 a.

Opholdet på kroen er bestilt af begge ægtefæller og i begge navne, hvorfor både Mads og Hella hæfter i forhold til kroen. I det indbyrdes forhold hæfter Hella, da hun under middagen har givet Mads hans del af opholdet som en gave. Der er tale om en sædvanlig gave, der ikke står i misforhold til Hellas kår, jf. RVL § 30, stk. 1, 2. pkt., hvorfor der ikke kræves ægtepagt. De 4.000 kr. skal opføres som et passiv i Hellas bodel.

Familieret 2009 s. 214-216 og 223-224.

Boopgørelse

	Mads' bodel	Hellas bodel
Stationcar	40.000	80.000
M's øvrige aktiver	10.000	
H's aktier		200.000
H's øvrige aktiver		34.000
H's gæld for kroferie		÷4.000
Indbyrdes krav	<u>÷60.000</u>	<u>+60.000</u>
Nettobodele	<u>÷10.000</u>	<u>370.000</u>

Boslodsberegning:

Forlods til H EAL § 18, stk. 2		200.000
Forlods til H RVL § 23, stk. 1		50.000
Ligedeling af (370÷200 ÷50)	<u>60.000</u>	<u>60.000</u>
Boslodder	<u>60.000</u>	<u>310.000</u>

Mads' nettobodel er negativ med 10.000 kr. Vederlagskravet bliver 60.000 kr. ÷10.000 kr. = 50.000 kr., der er nettobodelstabet.

Hella skal som led i bodelingen aflevere 370.000 kr. ÷ 310.000 kr. = 60.000 kr. i boslodstilsvær. Hella kan i boslodstilsværet modregne de 60.000 kr., som Mads skylder hende.

Da begge hæfter udadtil for krogælden, kan Mads kræve, at Hella betaler gælden på 4.000 kr. (eller stiller sikkerhed herfor), jf. FSKL § 65 a.

Familieret 2009 s. 274-276 og 283-284.

Hellas udtagelse af stationcar

Stationcaren er i sameje mellem Mads og Hella. FSKL § 70 a, stk. 2 antages at kunne finde analog anvendelse på aktiver i sameje – eller principperne i bestemmelsen kan anvendes. Da

Hella benytter bilen i sit erhverv, må hun kunne udtage bilen i medfør af FSKL § 70 a, stk. 2, 2. pkt. nr. 4.

Familieret 2009 s. 134, 295, 300-301.

Opgave 2

Christian og Maria havde levet sammen i et ægteskabslignende forhold i 18 år, da de i januar 2007 besluttede at gifte sig. De havde begge været gift før, men kun Maria havde et barn, Stine på 21 år, der stadig boede hos Maria og Christian. De havde ingen fælles børn. De oprettede i forbindelse med ægteskabet en formgyldig ægtepagt, hvorefter der skulle være fuldstændigt særeje i ægteskabet.

I juli 2008 fik Maria konstateret cancer. I slutningen af 2008 kom Maria til at læse nogle af Christians emails, som tydede på, at han havde et forhold til en anden kvinde.

I marts 2009 oprettede Maria derfor uden Christians vidende et formgyldigt testamente, hvori hun bestemte, at Stine skulle arve mest muligt. Stine skulle endvidere ifølge testamentet have ret til at udtage Marias lille sommerhus, som familien brugte i alle ferier, og have ret til at få sin morfars søvlommeur, som Christian ellers gik med og var meget glad for.

Den 29. november 2009 døde Maria. Christian fandt i hendes natbordsskuffe en håndskrevet seddel, hvori hun bestemte, at de møbler, som Maria ejede, og som stod i den fælles lejlighed, også skulle tilfalde Stine. Sedlen var underskrevet af Maria selv og af hendes veninde, Vivi, og den var dateret 27. oktober 2009. Vivi fortalte under skiftet, at sedlen af 27. oktober 2009 var skrevet en aften, hvor Maria havde mistanke om, at Christian var hende utro.

Marias samlede nettoformue var på skiftet 682.000 kr. Hendes formue bestod af sommerhuset, der havde en friværdi på 220.000 kr., søvlommeuret til en værdi af 2.000 kr., møbler, der var almindeligt indbo i den fælles lejlighed, og som var 8.000 kr. værd, den 3½ værelses ejerlejlighed, som de alle tre havde boet i, og hvis friværdi var 300.000 kr., samt øvrige værdier for 152.000 kr. Christians nettoformue blev opgjort til 490.000 kr.

Hvordan skal boet deles kvantitativt, når alle ønsker mest muligt? Både Christian og Stine vil gerne udtage sommerhuset, lommeuret og Marias møbler. Hvem er berettiget til at udtage disse aktiver? Både Christian og Stine ønsker at udtage ejerlejligheden. Hvem er berettiget til det?

Løsningsvejledning til opgave 2

1. Boet og formueordningen

Det er alene Marias formue, der skal skiftes, da der er fuldstændigt særeje i ægteskabet. Boet er altså Marias nettoformue på 682.000 kr.

Familieret 2009 s. 135.

2. Den kvantitative deling

Marias arvinger er Stine og Christian, jf. AL §§ 1 og 9. Maria har gyldigt testeret mest muligt til fordel for Stine. Christians tvangsarv er på $\frac{1}{4}$ af den legale arv på $\frac{1}{2}$, dvs. $\frac{1}{8}$ af 682.000 kr. \div 2.000 kr. (lommeuret til en værdi af 2.000 kr. kan udtages forlods af Christian, jf. AL § 11, stk. 1, og nærmere ndf.) = $\frac{1}{8}$ af 680.000 kr., dvs. 85.000 kr., jf. AL §§ 9, stk. 1 og 10. Stine skal i friarv have $\frac{3}{4}$ af arven efter Maria, hvilket er 510.000 kr., samt hendes tvangsarv på $\frac{1}{4}$ af $\frac{1}{2}$ af 680.000 kr. = 85.000 kr., jf. AL §§ 5, stk. 1 og 9, stk. 1., i alt 595.000 kr.

Da Christian kan påberåbe sig AL § 11, stk. 2 om mindstearv, hvor beløbet for 2009 udgør 630.000 kr., skal han have yderligere $630.000 \text{ kr.} \div 490.000 \text{ kr.} \div 85.000 \text{ kr.} = 55.000 \text{ kr.}$ af friarven. Arven til Stine reduceres dermed med 55.000 kr., så hun kun arver i alt $595.000 \text{ kr.} \div 55.000 \text{ kr.} = 540.000 \text{ kr.}$ Christian arver i alt 140.000 kr.

Arveret 2008 s. 39, 55, 66, 67 f. og 231 f. Materialesamling i Arveret 2009 s. 10

3. Den kvalitative deling

Testamentet fra oktober 2009 er formgyldigt som et § 66, stk. 1-indbotestamente, idet det er dateret og underskrevet af testator.

(Det er uden betydning, om der kunne være tale om et – i øvrigt ugyldigt – vidnetestamente eller om en dødslejedisposition, da formkravene i henhold til AL § 66 er overholdt. Det er også uden betydning, om Christian ved noget om testamenterne fra 2009.)

Kvalitativt er der testeret over sommerhuset til 220.000 kr. + møbler til 8.000 kr., i alt 228.000 kr. Den kvalitative testationskompetence er derfor overholdt kvantitativt.

Arveret 2008 s. 171

3.1. Sølvlommeuret.

Uret er omfattet af AL § 11, stk. 1, nr. 1, om personlige genstande, og da dets værdi på 2.000 kr. ikke står i misforhold til boet størrelse, kan Maria ikke testere over det, jf. AL § 14 modsætningsvis. Testationen er ugyldig, da Christian ønsker udlæg. (AL § 11, stk. 4, og AL § 6, stk. 2, 2. pkt., kan ikke anvendes, da de ikke gælder genstande omfattet af AL § 11, stk. 1, jf. AL § 6, stk. 3). Christian kan derfor udtage lommeuret forlods.

Arveret 2008 s. 66, 234 og 235

3.2. Sommerhuset og møblerne

Ifølge AL § 90 kan en ægtefælle frit testere over aktiver inden for sit særeje, og udlægsrettigheder efter AL § 13 viger for gyldige testationer, jf. AL § 14. Testationen er gyldig, og Stine får sommerhuset og møblerne udlagt.

Arveret 2008 s. 235

3.3. Ejerlejligheden

Begge ønsker at udtage ejerlejligheden, der er den fælles bolig. Konflikten skal løses efter reglen i AL § 13, stk. 2. Hvad enten der er tale om 1. eller 2. punktum – der er tale om 1. pkt., da der intet er oplyst om, at ejerlejligheden har særlig erindringsværdi for Stine, selv om hun bor der – har ægtefællen fortrinsret. Men reglen i § 13, stk. 2, giver kun en ret til udlæg inden for værdien af ægtefællens arv, jf. stk. 1. Der er ikke tale om udløsningsret til ægtefællen. Derfor har Christian ikke ret til udlæg efter vurdering, da han kun arver 140.000 kr., og ejerlejlighedens friværdi er 300.000 kr. Stine har i alt 540.000 kr. at udtage på, så der er trods sommerhuset til 220.000 kr. og møblerne til 8.000 kr. stadig arv nok til, at hun kan udtage lejligheden til 300.000 kr., jf. AL § 6, stk. 1.

Arveret 2008 s. 75 ff.